

Ministrstvo za finance

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Davčna uprava RS

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

v Ljubljani, 31. januarja 2013

ZADEVA: Seznanitev z negativnimi posledicami sprememb davčne in pokojninske zakonodaje za status samozaposlenih novinarjev

Društvo in Sindikat novinarjev Slovenije ocenjujeta, da imajo *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini* (v nadaljevanju ZDoh-2L), *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku* (v nadaljevanju ZdavP-2F) in *Zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju* (v nadaljevanju ZPIZ-2) številne negativne posledice za samostojne novinarje, vpisane v razvid pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, kot tudi novinarje samostojne podjetnike ali samostojne kulturne delavce.

Novinarski organizaciji pozivata navedene pristojne institucije, naj obravnavajo nastale negativne posledice, na katere opozarjamo. Predlagamo, da se v najkrajšem možnem času dobimo in pogovorimo o možnih rešitvah položaja novinarjev v prekernih razmerjih.

Mediji in novinarji imajo v družbi pomembno funkcijo zagotavljanja pravice javnosti do obveščенosti. To funkcijo lahko dobro opravlja le novinar, ki ima ustrezno finančno in pogodbeno varnost. Anomalije na trgu novinarske delovne sile, ki vključuje veliko število prekernih razmerij, v katere so novinarji prisiljeni, ker mediji ne zaposlujejo, pomenijo veliko grožnjo obveščенosti javnosti. Avtonomija novinarskega dela je namreč resno ogrožena, če lahko »delodajalec« novinarja, ki z njim sodeluje preko avtorske pogodbe, to pogodbo kadarkoli in brez navedbe razloga prekine. Na problematičnost pravnega in socialnega statusa samostojnih in honorarnih novinarjev društvo in sindikat nenehno opozarjata. Te že tako problematične razmere pa so zdaj dodatno poslabšale spremembe navedenih zakonov.

Država po eni strani z aktivno politiko zaposlovanja, kamor sodi tudi samozaposlovanje, rešuje probleme visoke brezposelnosti, po drugi pa tem istim samozaposlenim povečuje davke in birokratske obremenitve. Morda spremembe pomenijo razbremenitev za mala podjetja, vendar pa

je vlada ob tem spregledala druge populacije samozaposlenih, na katere imajo očiten negativni vpliv.

V razvid samostojnih novinarjev pri MIZKŠ je trenutno vpisanih 262 novinarjev, po podatkih MIZKŠ vpis v razvid upada, že dve leti je tudi enkrat več tistih, ki status vrnejo, od tistih, ki ga pridobijo. Po ocenah novinarskih organizacij vpis upada zaradi situacije na trgu novinarske delovne sile, saj novinarji brez statusa enostavno nimajo dovolj visokih prihodkov, da bi si lahko zagotovili vsaj minimalno socialno varnost. Po naših ocenah večina samostojnih novinarjev uveljavlja normirane stroške, njihovi letni prihodki pa ne presegajo 20.000,00 EUR. Ta ureditev jim je ustrezala, saj je omogočala minimalne birokratske obremenitve.

Naša prva ugotovitev je, da spremembe prinašajo večje birokratske obremenitve za normirance, saj bodo morali poleg odvajanja prispevkov za socialno varnost sami obračunati in odvesti akontacijo dohodnine in voditi evidenco izdanih računov, tudi če bodo ostali normiranci. Glede na to, da se bodo lahko novinarji v nižjih dohodkovnih razredih izognili občutnemu povišanju dohodnine le, če bodo vodili enostavno knjigovodstvo, bo zanje administrativna obremenitev (ki prinaša tudi dodatne stroške računovodstva) še toliko večja.

Vlada se je javno zavzemala za zmanjšanje birokratskih ovir na vseh nivojih, hkrati pa samozaposlenim nalaga nove administrativne obremenitve. Predlagamo razmislek o možni razbremenitvi.

Povišanje priznanih normiranih stroškov na 70 odstotkov (ZDoh-2L, 59. člen) na prvi pogled izgleda pozitivno, vendar to povišanje normirancem po novem ukinja možnost uveljavljanja vseh ostalih davčnih olajšav in tudi stroškov za plačane prispevke za socialno varnost. Nov režim za normirance z nižjimi dohodki prinaša višji davek. Izračunali smo, da bo novinar, ki ima 18.000 EUR bruto letnih dohodkov in bo ostal normiranec, plačal 536 EUR več dohodnine kot do sedaj, tisti z 10.000 EUR letnih prihodkov pa 600 EUR več dohodnine. Očitno je, da davčne spremembe v primerjavi z dosedanjo ureditvijo poleg povečanja birokratskih bremen za vse pomenijo višji davek za tiste normirance v samostojnih poklicih, ki imajo nižje prihodke, in nižji davek za tiste z višjimi prihodki, kar je po mnenju obeh novinarskih organizacij nesprejemljivo. Negativni učinek je največji prav za poklice, ki so imeli priznana posebno osebno olajšavo v višini 15 odstotkov, ki jim je bila priznana zaradi specifične narave njihove dejavnosti in pomena le-te za družbo. Dejstvo, da tisti, ki vodijo enostavno knjigovodstvo, lahko uveljavljajo olajšavo, tisti, ki uveljavljajo normirane stroške, pa ne, predstavlja tudi neenakopraven davčni položaj oseb, ki v enakih okoliščinah opravljajo enako dejavnost. To je po mnenju društva in sindikata neupravičena neenakost.

Zato predlagamo, da se posebna osebna olajšava v višini 15 odstotkov vrne tudi samostojnim novinarjem, ki uveljavljajo normirane stroške.

V novem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) je za samozaposlene za prehod z minimalne na najnižjo pokojninsko osnovo predvideno bistveno krajše prehodno obdobje, kot za podjetja. Zahtevamo enakopravno, če ne ugodnejšo obravnavo pri zakonsko predpisani osnovi za plačevanje pokojninskih in zdravstvenih prispevkov. **Glede na to, da gre za dodatno obremenitev socialno najšibkejše skupine, predlagamo, da se za samozaposlene ohrani možnost plačevanja prispevkov za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje od minimalne osnove.** Ob tem opozarjamo, da ministrstvo še ni pripravilo pravilnika o razvrščanju v zavarovalne osnove, zato končni izračuni posledic sprememb sploh niso mogoči. **Ministrstvo pozivamo, da v najkrajšem času sprejme navedeni pravilnik.**

Zdoh-2L spreminja tudi 49. člen, ki določa, da se prihodki upoštevajo šele ob njihovem plačilu. Po novem se bodo prihodki pripoznali ob njihovem nastanku. To pomeni, da bodo vsi normiranci prešli s t.i. plačane realizacije na obračunano realizacijo. V izračun bodo všteli vse prihodke od januarja do decembra, in to ne glede na to, ali so zanje že prejeli plačilo ali ne. Glede na to, da tudi v medijski industriji vlada velika plačilna nedisciplina, bo novinarju davek lahko odmerjen od fiktivnega nerealiziranega dohodka. Posledice neplačila računa bo prevzel novinar v obliki plačila višjega davka.

Menimo, da je to nesprejemljivo, zato predlagamo, da se davek od prihodkov dejavnosti samozaposlenih novinarjev obračunava na podlagi plačane realizacije in ne na podlagi obračunane realizacije. To možnost imajo tudi vsa mala podjetja, katerih lastniki za poslovanje ne jamčijo z osebnim premoženjem.

S spoštovanjem,

Matija Stepišnik, l.r., predsednik Društva novinarjev Slovenije

Iztok Jurančič, l.r., predsednik Sindikata novinarjev Slovenije

Mojca Zabukovec, l.r., Sekcija honorarnih sodelavcev Dela pri Sindikatu novinarjev Dela

Helena Milinković, l.r., Sekcija pogodbenih novinarjev pri Koordinaciji novinarskih sindikatov RTV Slovenija

Andreja Kuhelj, l.r., Sekcija honorarnih sodelavcev Dnevnika pri Sindikatu novinarjev Dnevnika

Igor Drakulič, l.r., Sekcija svobodnih in samostojnih novinarjev pri Sindikatu novinarjev Slovenije